

De geschiedenis op een tijdbalk

De eerste boeren

Het kalf en de tuin

De hunebedden in Drenthe zijn gebouwd rond 3300 v.Chr. In deze tijd werden de nomaden boeren. In Borger is het Hunebedcentrum gevestigd.

Een koning wordt keizer

Karel de Grote

Karel de Grote (742-814) werd in 800 tot keizer gekroond.

De tijd van de monniken

Willibrord, Bonifatius en Liudger

Willibrord leefde van 658 tot 739. Bonifatius werd geboren in 672 en bij Dokkum vermoord op 5 juni 754. Hij ligt begraven in het Duitse Fulda. Een standbeeld van Bonifatius staat in het Bonifatiuspark in Dokkum. Liudger leefde van 742 tot 809.

6500 3300 500 0 60 69 754 800

De ijzertijd

Gevecht tegen het water

Omstreeks 500 v.Chr. werden de eerste terpen opgeworpen. De bronstijd ging rond 800 v.Chr. over in de ijzertijd.

Weg met de Romeinen

Julius Civilis

De Bataafse leider Julius Civilis leidde in 69 de opstand van de Bataven, Kaninefaten en Friezen tegen de Romeinen.

Jagen en verzamelen

De boot en de kruik

De kano van Pesse stamt uit de steentijd. Hij werd ongeveer 6500 v. Chr. gemaakt en is te bezichtigen in het Drents Museum in Assen. Bandkeramisch vaatwerk is gevonden bij Elsloo, Sittard en Simpelveld. Het aanbrennen van bandversiering gebeurde omstreeks 5000 v.Chr.

De Romeinen komen

Verrit en Malor

Verrit en Malor bezochten omstreeks het jaar 60 n.Chr. Rome. Er zijn in ons land twee musea met vondsten uit de Romeinse tijd: Museum Het Valkhof in Nijmegen en het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden.

De tijd van de Vikingen

Prinses Judith en ridder Boudewijn

Judith (±844), de dochter van koning Karel de Kale, werd geschaakt door Boudewijn met de IJzeren Arm. Uit angst dat het tweetal zich zou aansluiten bij de Vikingen legde de koning zich in 863 neer bij een huwelijk.

De graven van Holland

Floris v

Floris v werd in 1254 in Leiden geboren als zoon van koning Willem II. Toen hij twee was, overleed zijn vader en werd hij graaf van Holland. Floris kreeg les van Jacob van Maerlant. Floris v werd in 1296 vlak bij zijn eigen Muider slot vermoord. Zijn oude vrienden Gijsbrecht van Amstel, Herman van Woerden en Gerard van Velzen hadden hem, op verzoek van de Engelse koning, in een val gelokt.

Een groot geleerde

Erasmus van Rotterdam

Desiderius Erasmus (1466-1536) was een van de grootste geleerden van Nederland. Op het Grotekerkplein in Rotterdam staat een standbeeld van de geleerde. Zijn naam duikt in Rotterdam overal op. Het bekendst zijn wel de Erasmusuniversiteit en de Erasmusbrug.

Een nieuwe keizer

Karel v

Karel v (1500-1558) werd in 1519 tot keizer gekroond. In 1555 deed hij afstand van de troon. Spanje, Italië en de Nederlanden kwamen toen in handen van zijn zoon Filips II.

841

863

1296

1428

1450

1466

1519

1544

De tijd van de Vikingen

Rorik de Deen

Rorik de Deen kreeg in 841 van keizer Lotharius een groot gebied in leen, waaronder Dorestad. Hij beschermde de stad tegen rondzwervende Noormannen. Rorik bekeerde zich in 862 tot het christendom en sloot een verbond met koning Karel de Kale.

Een gravin zonder angst

Jacoba van Beieren

Jacoba van Beieren (1401-1436) was enig kind van Willem VI, graaf van Holland, Zeeland en Henegouwen, en Margaretha van Bourgondië. Jacoba's verzoening in 1428 met Filips de Goede is bekend geworden als 'de Zoen van Delft'.

Een groot schilder

Jeroen Bosch

Jeroen Bosch leefde van 1450 tot 1516. Op de markt in Den Bosch staat een standbeeld van de schilder. In die stad is ook het Jheronimus Bosch Art Center gevestigd.

Een prins van elf

Willem van Oranje

Op 25 april 1533 werd Willem geboren als zoon van graaf Willem van Nassau en gravin Juliana van Stolberg in het Duitse stadje Dillenburg. In het jaar 1544 erfde de 11-jarige Willem de prinstitel van zijn neef René van Châlon. Bij de erfenis behoorde ook het kasteel van Breda.

Vrijheid in Haarlem

Kenau Simonsdochter Hasselaer

Kenau Simonsdochter Hasselaer (1526-1588) was scheepsbouwer en houthandelaar. In 1572 was zij actief betrokken bij de verdediging van de stad.

Moord in Delft

De dood van Willem van Oranje

Willem I werd op 10 juli 1584 in Delft vermoord door Balthasar Gerards. Het Prinsenhof in Delft is voor publiek geopend.

Vrijheid in Breda

Het turfschip

Op 4 maart 1590 werd Breda heroverd op de Spanjaarden. In 1624 werd de stad bezet door de Spaanse generaal Spinola. Dertien jaar later slaagde prins Frederik Hendrik erin om Breda opnieuw te bevrijden.

De tijd van de voe

De Liefde komt aan in Japan

De ton van Jan Huygen van Linschoten (1563-1611) heeft echt bestaan. De ton stond op een paal op een eiland in de Noordelijke IJszee en diende als markering. In 1598 vertrokken vijf schepen vanuit Rotterdam naar Japan: Hoop, Geloof, Trouw, Blijde Boodschap en Liefde. Alleen de Liefde kwam aan, op 19 april 1600. Gedurende 250 jaar had ons land een exclusief handelsverbond met Japan. Het Sieboldhuis in Leiden toont dit verleden.

De Spaanse tijd

De Beeldenstorm

Op 8 juli 1551 trad Willem in het huwelijk met Anna van Egmond. Op 25 oktober 1555 deed Karel V in Brussel afstand van de troon. Het jaar van de Beeldenstorm was 1566.

1566 1572 1574 1584 1590 1596 1600 1609

De Spaanse tijd

De geuzen in Den Briel

De slag bij Heiligerlee – vlak bij Winschoten – vond plaats op 23 mei 1568. Op 1 april 1572 werd Den Briel heroverd op de Spanjaarden.

Vrijheid in Leiden

Hutspot, haring en wittebrood

In oktober 1573 begon Alva zijn belegering van Leiden met het doel de stad uit te hongeren. Hij onderbrak het beleg voor de slag op de Mookerheide, maar keerde terug. Van de 18.000 inwoners kwamen er 6000 om door hongersnood en pest. In september 1574 staken de geuzen de dijken door. Op 3 oktober 1574 sloegen de Spanjaarden op de vlucht. Elk jaar op 3 oktober eten de Leidenaren nog hutspot, haring en wittebrood.

De ontdekking van Nova Zembla

Een winter op het ijs

De overwintering van Willem Barentsz (1550-1597) was in de winter van 1596-1597. Dagboekschrijver Gerrit de Veer was scheepsarts.

Nederlanders in Amerika

Van Nieuw-Amsterdam naar Suriname

Met het schip De Halve Maan voer de Engelse ontdekkingsreiziger Henry Hudson (1565-±1611) in opdracht van de Hollandse VOC naar Noord-Amerika. In 1609 ontstond ter plekke een kleine nederzetting. De eerste kolonisten arriveerden rond 1624. In 1674 werd Nieuw-Amsterdam overgedragen aan de Engelsen. Nederland kreeg Suriname ervoor in ruil.

De Nachtwacht

Rembrandt van Rijn

Rembrandt van Rijn (1606-1669) werd geboren in Leiden. In 1631 verhuisde hij naar Amsterdam, waar hij trouwde met Saskia Uylenburgh, de nicht van zijn kunsthandelaar. Van 1640 tot en met 1642 werkte Rembrandt aan het schuttersstuk dat in de volksmond de naam *De Nachtwacht* kreeg.

Michiel de Ruyter

Michiel de Ruyter (1607-1676) ging op 11-jarige leeftijd als hoogbootsmansjongen voor het eerst naar zee. De naam De Ruyter voerde hij vanaf 1633 nadat hij als ruiter had dienstgedaan in het leger. Michiel bracht het tot admiraal van de vloot en speelde een belangrijke rol in de Engels-Nederlandse oorlog in 1672, het jaar dat de geschiedenis is ingegaan als 'het Rampjaar'.

Ontsnapping in een boekenkist

Hugo de Groot

Hugo de Groot (1583-1645) ging op zijn elfde studeren aan de universiteit van Leiden. In 1618 werden hij en Johan van Oldenbarneveldt vanwege een godsdiensttwist met prins Maurits gevangengenomen. Van Oldenbarneveldt werd ter dood veroordeeld, de geleerde werd 'ter eeuwige gevangenis' opgesloten in Slot Loevestein. Op 22 maart 1621 wist De Groot uit het Slot te ontsnappen. Na veel omzwervingen overleed hij in Rostock.

Ontdekkingsreizen

Abel Tasman

Abel Tasman (1603-1659) werd in dienst van de voc in 1642 uitgezonden door Anthonie van Diemen en ontdekte Nieuw-Zeeland. Tijdens de eerste ontmoeting met Maori's werden vier van zijn mannen gedood. Tasman doopte de baai waarin dat gebeurde Moordenaarsbaai.

1621 1628 1640 1641 1642 1648 1655 1672

Een prins en een Engelse prinses

Willem en Maria

In 1641 trouwden de 14-jarige Willem II en de 9-jarige Maria Stuart met elkaar in Engeland. In 1660 droeg Maria haar kind over aan de Staten van Holland en vertrok naar Engeland, waar zij op 29-jarige leeftijd aan de pokken stierf.

Tachtig jaar oorlog

De vrede van Munster

Prins Frederik Hendrik veroverde veel steden op de Spanjaarden. In 1627 verjoeg hij het Spaanse leger uit Groenlo. De onderhandelingen die leidden tot de vrede van Munster, begonnen in 1641. Op 30 januari 1648 werd de vredestekst vastgesteld en ter ondertekening naar Den Haag en Madrid gestuurd.

De tijd van de uitvinders

De verrekijker van Christiaan Huygens

Christiaan Huygens (1629-1695) studeerde rechten en wiskunde in Leiden. In 1655 maakte hij samen met zijn één jaar oudere broer Constantijn een sterrenkijker waarmee hij een maan bij Saturnus ontdekte: Titan.

De Zilvervloot

Piet Hein

Piet Hein (1577-1629) werkte samen met zijn vader vier jaar als galeislaaf voor de Spanjaarden. Piet werd in 1613 kapitein bij de voc. In 1622 trad hij in dienst van de wic (West-Indische Compagnie), en werd admiraal. In 1628 overviel hij in de Cubaanse baai van Matanzas met succes de Spaanse handelsvloot en maakte elf van de twaalf schepen buit. Piet Hein overleed in een slag met Duinkerker kapers.

Nog een prins en een prinses

Koning en koningin van Engeland

Willem III (1650-1702) werd acht dagen na de dood van zijn vader geboren. In 1677 trouwde Willem met de 15-jarige prinses Maria Stuart, de dochter van Jacobus II. Deze vorst werd door Willem verdreven. Willem III overleed na een val van zijn paard. De 15-jarige Johan Willem Friso, nakomeling van Jan de Oude, erfde de titel prins van Oranje. De rechtstreekse lijn met Willem I van Oranje was daarmee verbroken.

De tijd van de uitvinders

Herman Boerhaave geeft les

Herman Boerhaave (1668-1738) werd in Leiden geboren. In 1693 promoveerde hij aan de universiteit van Harderwijk en vestigde zich daarna in Leiden. In 1714 startte de hoogleraar in de geneeskunde in het Caecilia Gasthuis met het klinisch onderwijs.

De Franse tijd

De vergeten koning

De Frans-Bataafse tijd duurde van 1795 tot 1815. In 1806 zette keizer Napoleon zijn broer Lodewijk op de troon in ons land. Deze jongere broer werd in 1778 geboren op Corsica. In 1802 trouwde Lodewijk, min of meer gedwongen, met Napoleons stiefdochter Hortense de Beauharnais. Hun tweede zoon, Napoleon Lodewijk (1804-1831), werd door zijn vader in 1810 achtergelaten als zijn opvolger. Na acht dagen werd Lodewijk II in opdracht van Napoleon teruggehaald naar Frankrijk.

Einde van de slavernij

Eduard Douwes Dekker

Eduard Douwes Dekker (1820-1887) werd in Amsterdam geboren. Hij trad op 19-jarige leeftijd in gouvernementsdienst in het toenmalige Nederlands-Indië. Dekker kwam in opstand tegen de behandeling van de inheemse bevolking en vroeg in 1856 eervol ontslag aan. In 1860 verscheen *Max Havelaar of de koffieveilingen der Nederlandsche Handelsmaatschappij* onder het pseudoniem Multatuli.

1677

1679

1714

1778

1806

1813

1848

1860

1874

De eerste kinderboeken-schrijver

Hieronymus van Alphen

Hieronymus van Alphen (1746-1803) werd in Gouda geboren. In 1778 verscheen zijn *Proeve van kleine gedigten voor kinderen*, met daarin het gedicht 'Jantje zag eens pruimen hangen'.

De tijd van de koningen

Koning Willem II

Koning Willem II (1792-1849) trouwde in 1816 met de dochter van de Russische tsaar Paul, Anna Paulowna.

Johan Rudolf Thorbecke was voorzitter van de commissie tot hervorming van de grondwet. Die nieuwe grondwet werd aangenomen in 1848.

Kinderen in de fabriek

De wet van Samuel van Houten

Samuel van Houten (1837-1930) werd geboren in Groningen. Zijn kinderwetje werd aangenomen in 1874.

De tijd van de uitvinders

Antoni van Leeuwenhoek en de kleine diertjes

Antoni van Leeuwenhoek (1632-1723) werd in Delft geboren. Het huis van zijn ouders stond op de hoek naast de Leeuwenpoort. Antoni werd in Amsterdam opgeleid tot lakenkoopman. Hij vestigde zich met zijn vrouw Barbara de Meij in Delft, waar zij vijf kinderen kregen. In 1679 ontdekte Van Leeuwenhoek de menselijke zaadcellen, die hij 'dierkens' noemde. De Russische tsaar Peter de Grote bezocht Van Leeuwenhoek in 1698.

De tijd van de koningen

De koning die graag koopman wilde zijn

Koning Willem I (1772-1843) was de zoon van stadhouder Willem V en Wilhelmina van Pruisen. In 1795 was het gezin naar Engeland gevlucht. Willem I was van 1813 tot 1840 koning van ons land.

Een Nederlandse schilder in Frankrijk

Vincent van Gogh

Vincent van Gogh (1853-1890) werd geboren in Zundert. In 1887 trok Van Gogh naar Arles in Zuid-Frankrijk. Hij stierf in Auvers-sur-Oise, waar hij ook begraven ligt.

De tijd van de koningen

De kleine koningin

Wilhelmina (1880-1962) werd geboren in paleis Noordeinde als dochter van koning Willem III en Emma van Waldeck-Pyrmont. Na de dood van haar vader in 1890 werd zij op 10-jarige leeftijd koningin. Tot haar achttiende was haar moeder Emma regentes.

Oorlogstijd

Koningin Wilhelmina

Koningin Wilhelmina vluchtte drie dagen na het uitbreken van de oorlog in Nederland op 10 mei 1940 naar Londen. In 1948 deed zij afstand van de troon ten gunste van haar dochter Juliana. Juliana kreeg vier dochters: Beatrix, Irene, Margriet en Christina.

De nieuwste tijd

Alles kan, alles mag

Het popfestival in het Kralingsebos in Rotterdam vond plaats op 26, 27 en 28 juni 1970. Het boek *Pluk van de Petteflet* verscheen voor het eerst in 1971. De autoloze zondagen werden gehouden in 1973 en 1974.

1887 1890 1919 1940 1942 1945 1947 1953 1969 1970 NU

De eerste vrouwelijke dokter

Aletta Jacobs

Aletta Jacobs (1854-1929) werd in 1870 toegelaten als toehoorder aan de hbs. Een jaar later mocht Aletta na bemiddeling van minister Thorbecke aan de Rijksuniversiteit in Groningen gaan studeren. Ze ging na haar promotie in 1879 als huisarts in Amsterdam werken. In 1894 was zij medeoprichtster van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht. In 1917 kregen vrouwen passief kiesrecht. In 1919 kregen vrouwen actief kiesrecht, waarvan in 1922 voor het eerst gebruik kon worden gemaakt.

Na de oorlog

Een nieuwe oorlog en een ramp

De Nederlandse bevrijding was op 5 mei 1945. De politionele acties in Nederlands-Indië vonden plaats in de jaren 1947-1949. In de nacht van 31 januari op 1 februari 1953 braken in Zeeland en Zuid-Holland de dijken door.

Oorlogstijd

Het dagboek van Anne Frank

Anne werd geboren op 12 juni 1929 in Frankfurt. In 1933 verhuisde de familie Frank naar Amsterdam. De onderduik in het achterhuis duurde van 6 juli 1942 tot 4 augustus 1944. Anne is in concentratiekamp Bergen-Belsen in maart 1945 overleden.

Na de oorlog

De vooruitgang

Neil Armstrong zette op maandag 21 juli 1969 voet op de maan.